

Pas a desnivell

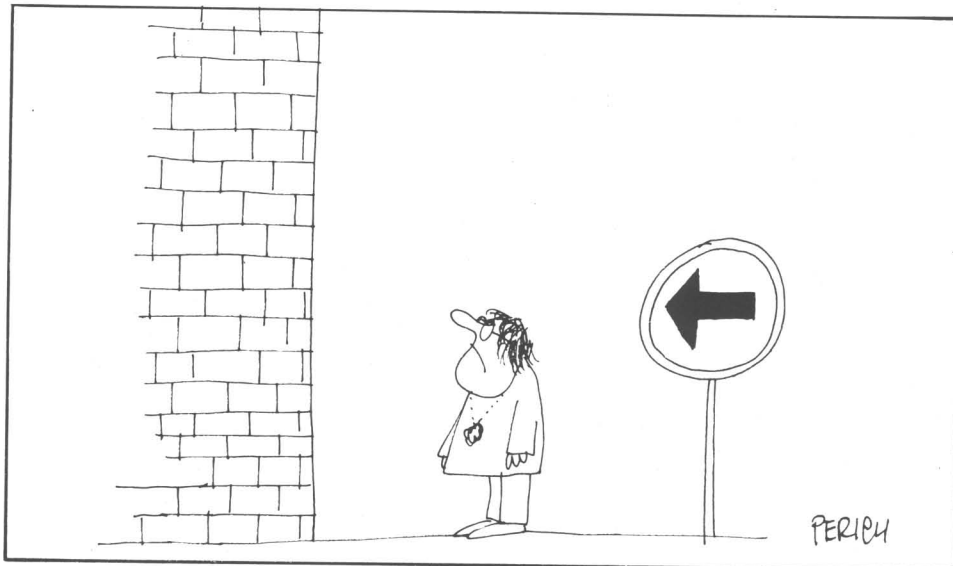
Masoquisme

Als catalans se'ns acusa de molts defectes, alguns certs i els altres inventats. No som cap novetat, és una cosa que passa a totes les nacions i cada una ha de portar, de la manera que bonament pot, el ciri que l'hi toca, en aquesta processó.

Les que dolen més són les fallades veritables, les que haurien de merèixer una més gran atenció correctora. Per desgràcia, són les que veiem menys, una mica com sol ocórrer amb les persones estimades: dissimulem les seves imperfeccions i, per mica que badem, tendim a convertir-les en virtuts.

Els catalans som autodestructors, amb gran alegria dels nostres adversaris, als quals els donem molta feina feta. Ara mateix, amb una autonomia realment minusvàlida i que, pel fet de coixejar, sembla que hauria de merèixer una atenció especial perquè no caigui, ens dediquem a fer-li constantment la traveta. Dediquem més passió i més esforços a parlar de les moltes coses que encara no podem fer que no pas a treballar, units en les poques que ens són possibles. És com si ens haguéssim proposat un replà ideal i, en comptes de pujar-hi agafant-nos a la barana, ens dediquéssim a escantellar i a destruir els graons que ens separen de la meta. Comprenc que les actituds de radicalisme són de més lluïment que la feina tenaç, sovint difícil i obscura, però ja ha estat dit —i no em dol de plagiar-ho— que el «tot o res» ens aboca tossudament al res.

He conegut poquíssimes èpoques de llibertat en el curs de la meua vida, i sempre s'ha tractat d'una llibertat relativa, condicionada, que ha estat més una finestra amb els finestrons mig desclosos que no pas una porta oberta. Però ha estat una vida prou llarga perquè hagi conegut cinc presidents de la Generalitat, cinc governs nostres i cinc intents de consolidar unes institucions al servei de Catalunya. El balanç que puc fer d'aquesta experiència té un aspecte depriment: en cada cas, he vist posar en joc l'esperit de tirar-nos pedres a la teulada. En un moment donat, el president Macià fou acusat de traïdor. El president Companys fou objecte de sarcasmes i de burles terribles. El president Irla, a l'exili —i a base d'aquesta situació de poder fictici— va haver d'aguantar bromes que anaven des del mal gust fins a la sàtira feridora.

Del president Tarradellas no cal dir-ne res que no estigui present en la memòria de tots...

Actualment, hi ha una campanya oberta contra el president Pujol, contra el president Barrera, contra els consellers (especialment el de Cultura) i fins i tot contra els líders dels partits polítics catalans. Un espectador de fora diria que estem perduts, que no tenim remei.

A mi, la crítica no tan sols em sembla necessària, sinó indispensable. Però en la que practiquem hi veig una falta de gallardia que m'inquieta. Algú ha dit que els catalans no som valents, i em sabria molt de greu donar-los ni una mica de raó. Perquè resulta que els nostres enemics veritables, els de sempre, no són aquí, sinó allà. Però són poderosos, s'hi tornen, i aleshores és més rendible presumir de rebel·lia i de protesta amb una confortable impunitat. Un famós director i home de teatre es va ficar una vegada amb una institució espanyola intocable i li picaren els dits, se la va carregar de veres. Després, l'home va girar les seves ànsies crítiques contra el president de la Generalitat i altres personatges i organismes del nostre govern i de la nostra política. I no va passar-li res. Ell mateix, va confessar-ho, reconeixent d'una manera tàcita unes diferències notables d'elegància espiritual i cívica. Però no va quedar content, segurament per culpa de les subvencions. El teatre, aquí, no pot aguantar-se sol i necessita ajuts oficials. Dedueixo que el director aHudit no va rebre el suport econòmic que esperava i es va enfadar molt. Tant, que

ens amenaça que ell i el seu grup —també molt famós— abandonaran Catalunya per establir-se a Aragó i acollir-se a la política de subvencions del *Ministerio de Cultura*. Si ho arriben a fer (que en dubto) juraria que seran cauts, que no punxaran les altres autoritats i si les punxen —pura hipòtesi— no tan sols no somiaran en rebre compensacions crematístiques, sinó que feina tindran a córrer. Jo crec que Don Quixot, en atacar els molins de vent, no esperava pas que després sortirien els moliners a donar-li una propina.

Sóc un fanàtic de la llibertat d'expressió, penso que és una de les coses que tenen més valor. En realitat no té preu i si en tingués no estaria bé que algú el volgués fixar en metàl·lic. Les opinions s'han d'exposar a tot risc, amb una total independència, i amb el ben entès que quan es practica aquest tipus de llibertat cal acceptar que cobrar significa gairebé sempre rebre.

En resum, invoco la gallardia que he esmentat abans. Els nostres dirigents, les nostres institucions, els nostres partits, necessiten que els recolzem per tal de superar una feblesa que no és d'ells, sinó de tots. Escometre'ls és molt més fàcil que no pas ajudar-los a vèncer uns obstacles que ens ajupen col·lectivament. Si hi ha qui té ganes d'investir contra presidents, directors generals, delegats i jerarquies de mena diversa, ja sap on són els antagonistes perillosos. No s'hi val a despistar. Qui vulgui fer mèrits, que se la jugui de debò. ● PERE CALDERS